

[Landbrugsministeren.]

ger da: Hvad skal der nu gøres? Skal man standse med Arbejdet, eller skal man fortsætte? Jeg vil tro, at man skal fortsætte, men drage Lære af de Erfaringer, man har gjort. Det maa efter mit Skøn være Samfundets Interesse, at man søger at faa saa meget som muligt ud af Jorden, saa stor en Produktion og Indtægt som muligt, og at faa de flest mulige Mennesker beskæftiget ved Jorden, og baade Praksis og Teori viser os, at begge Dele opnaas bedst i de større Husmandsbrug og de mindre Gaardmandsbrug. De Forslag, jeg her ønsker at fremsætte for det høje Ting, gaar da ogsaa ud paa at forøge Antallet af disse Ejendomme.

Der er ogsaa tidligere i Rigsdagen ved denne Lovgivning taget Hensyn til de Erfaringer, der er gjort gennem Aarene. Jeg minder om, at til at begynde med, for 30 Aar siden, var de Brug, der blev oprettet, meget smaa; det var Brug, som ikke kunde give en Familie tilstrækkeligt at leve af, saaledes at Manden maatte gaa ud paa Arbejde. Det var en Form for Udstykning, som vi fra vor Side var imod, og Erfaringerne viste efterhaanden, at vi havde Ret, hvad man fra alle Sider erkendte, saaledes at man gik over til en Udstykning i større Parceller end til at begynde med. Og naar nu Erfaringen viser os, at Vanskeligheden for Øjeblikket navnlig ligger i at faa Jord til Købs til en for Husmændene forsvarlig Pris, saa maa man søge at indrette sig herefter og drage Lære af Erfaringen. Aarsagen til, at det er saadan, er ikke mindst den, at bl. a. den Statsstøtte, den Rentelettelse eller det Statstilskud, som gives, undertiden endogsaa kommer til at drive Jordprisen op og i Virkeligheden derigennem hindrer den Udvikling, som man søger fremmet gennem denne Lovgivning.

Den anden Hovedvanskelighed er, som jeg allerede har nævnt, Kapitalmangelen hos Ungdommen; og den maa man søge at komme ud over ved at yde større Statslaan end tidligere. Hvis man ikke gør det, vil det vise sig, at de paagældende Ansøgere maa søge at skaffe sig Penge ved private Laan, ved Auktionskøb eller lignende; og det vil jo i begge Tilfælde vise sig at være meget uheldigt for Udstykningen; det vil meget let ogsaa kunne gaa saadan, at det bliver helt umuligt for dem, saa at de derved udelukkes fra Udstykningen, hvad man jo egentlig allerede er inde paa i de senere Aar; det viser de Tal, som jeg før nævnte.

En tredje Interesse, som Staten har i Udstykningen, og som jeg synes man maa tage Hensyn til, er, at man i de Ejendomme, der oprettes, maa søge saa vidt muligt at undgaa Spekulation. Der er jo gennem Aarene oprettet en Række Brug, som er solgt med meget stor Fortjeneste, og Følgen deraf er, at de nuværende Ejere har meget svært ved at klare sig. Paa mange af de Brug, som er oprettet under Højkonjunkturerne, har de paagældende Besiddere nu under de nedadgaende Konjunkturer overordentlig svært ved at klare sig. Det gælder navnlig den Udstykningsform, som var gældende efter den gamle Husmandslov, efter hvilken Brugene oprettedes til privat Eje i Modsætning til 4. Oktober-Loven, hvor man er gaaet en anden Vej.

Om Aarsagerne til den Usikkerhed, der hersker for de Brugs Vedkommende, der er oprettet efter den gamle Husmandslov, har jeg allerede under Finanslovens første Behandling gjort nogle Bemærkninger; og jeg skal her kun ganske kort gentage, at efter min Mening skyldes det i høj Grad den Omstændighed, at alle Fremskridt og Fordele, som kommer vedkommende Landbrug til gode, kapitaliseres og resulterer ved Ejerskifte i mere Gæld for den næste Ejer af Bedriften. Og det er lige meget, om disse Fremskridt og Fordele stammer fra Statsstøtte, Tilskud, Rentelettelse eller fra Konjunkturstigning, gode Høstaar, tekniske Fremskridt, Landmændenes større Dygtighed eller fra en hvilken som helst anden Kilde: de resulterer alle sammen i en forøget Gældsbyrde, som vokser, hver Gang Ejendommen skifter Ejer.

Denne uheldige Udvikling hindres ganske betydeligt ved Udstykningen efter 4. Oktober-Lovens Principper, idet Udstykningen efter denne foregaar paa den Maade, at det offentlige bliver Laangiver og bevarer Ejendomsretten til Jorden, medens Brugeren kommer til at svare en Afgift efter Værdien og de skiftende Konjunkturer.

De Forslag, som jeg her ønsker at fremsætte for det høje Ting, gaar ud paa at fremme disse Formaal, ved at Staten og Kommunerne faar Ret til at erhverve Jord til den billigst mulige Pris til Opretelse af nye Brug, til Tillægsjord til de alt for smaa Husmandsbrug, til Byggepladser og Havelodder i Byerne til den ubemidlede Ungdom. Jorden overdrages til Brugerne mod en aarlig Afgift, og der gives Byggelaan til passende Bygningers